

Da ne pozabimo!

@direktni: Aljoša, Damir, Daniel, Franz, Gabriel, Helena, Ines, Johanna, Julijan, Leo, Martin, Martina, Sanja, Svetlana in Veronica

petek, 31. januarja 2020 | št. 5 | leto II

mladi@primorski.eu

Dan spomina je opozorilo

S spletom se rasizem znova širi

Dne 27. januarja se spominjamo vseh žrtev holokavsta, ker so tega dne prve ruske čete stopile v uničevalsko taborišče Auschwitz. Ob osvoboditvi taborišča je bilo jetnikov le sedem tisoč, med vojno pa je v njem umrlo milijon ljudi. Med žrtvami je bilo največ Slovanov (Rusov, Poljakov, Srbov in Slovencev), Judov ter Romov. Vojna vihra je zajela tudi Trst. Največji vojni davek niso plačali samo Slovenci, ampak tudi Judje. Tržaška judovska skupnost je bila takrat največja v Italiji. Ob dnevu spomina smo se pogovorili s predstavnikom judovske skupnosti v Trstu, z rabinom Alexandrom Melonijem.

Zakaj je sinagoga v Trstu ena največjih v Evropi?

Velika je, ker je bila skupnost v Trstu do druge svetovne vojne zelo številčna. Prav v Trstu se je razvila zaradi svobodnega pristanišča. Tu je bilo središče pomorske moči habsburške monarhije, zato je bilo mesto bolj odprto in strpnije do manjšin. Leta 1912 je v Trstu živelo sedem tisoč Judov.

Kako se je skupnost odzvala na fašizem in pozneje na nacizem? Ali so nekateri člani Italijo zapustili že pred vojno?

Na začetku so se Judje, kljub drugi veroizpovedi, šteli za italijanske državljane in tudi fašiste, zato Italije niso zapuščali do leta 1938, ko je Mussolini vpeljal rasne zakone. Italijanske oblasti so nato začele zatirati tudi judovsko skupnost. S prihodom nacistov je v Trstu postalo preganjanje sistematično: Rižarna je bila zbirno taborišče, od koder so Jude in druge jetnike pošiljali v taborišča v Nemčijo. Vrnilo se jih je le tisoč petsto.

Kako se je reorganizirala judovska skupnost po vojni in koliko jih je odpotovalo v Izrael, ZDA ali drugam?

Nekateri Judje, ki so preživeli grozote nacističnih taborišč, se sploh niso vrnili v mesto, odpotovali so v eno izmed Amerik. Vsi Judje, ki so se odpravili v Obljubljeno deželo, so se na ladje vkrcali v Trstu. Tako je v enem desetletju iz pristanišča odplulo več kot dvesto tisoč Judov. Trst so zato poimenovali Sionska vrata.

Nedavno smo zasledili pojave antisemitizma tudi v Trstu, v tukajšnji sinagogi. Ali mislite, da smo postali strpni do tovrstnega sovraštva?

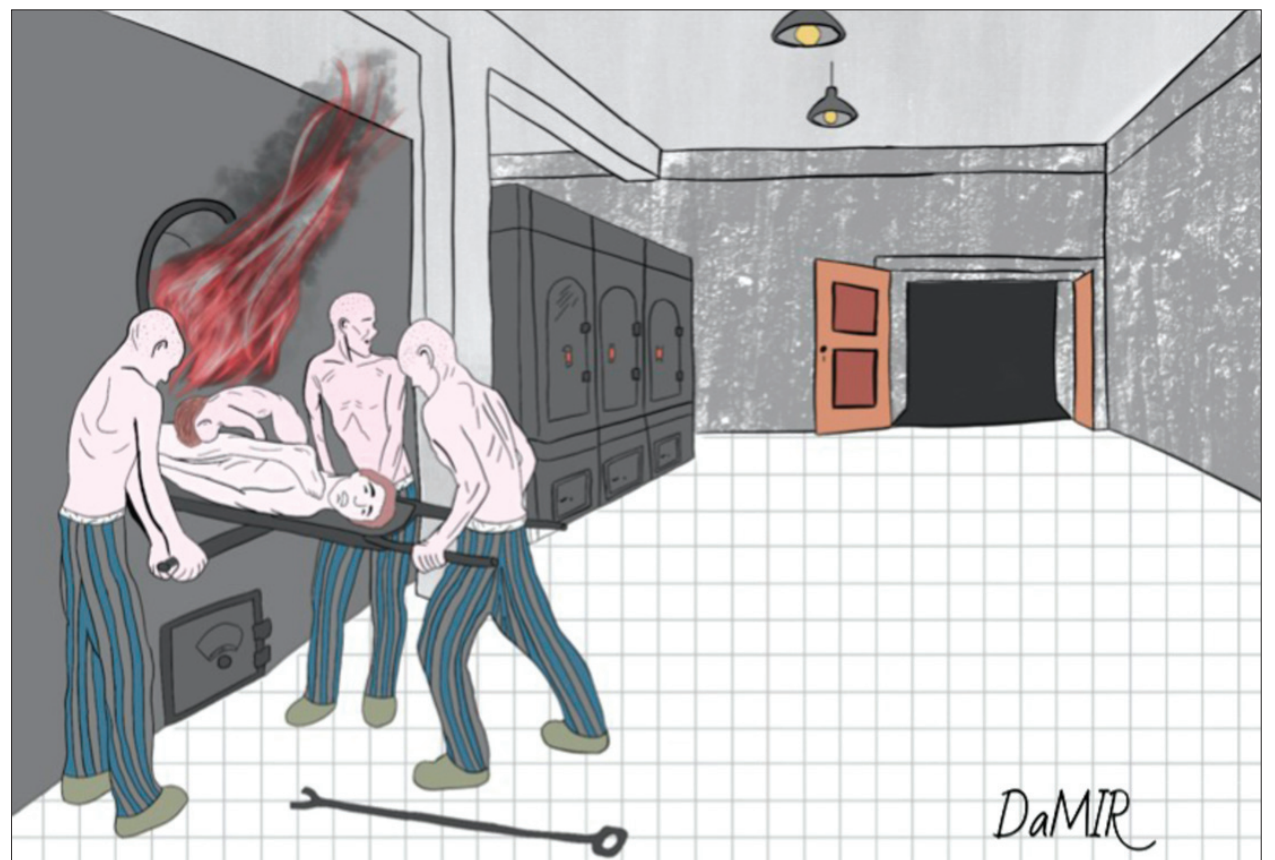
Antisemitizem se je pojavil že ob začetku evropske kulture, spremljal nas je skozi stoletja. Vrh je dosegel v času fašizma. Po vojni smo antisemitizem povezovali z grozotami nacizma in fašizma, zato je bil tabuiziran. Kljub temu se je polagoma uveljavil politični antisemitizem v obliki protisionizma (to je judovsko gibanje za obnovo samostojne države v Palestini). Ti so menili, da je sionizem zastarela oblika nacionalizma, zato Judje ne bi smeli imeti neodvisne države. Tako smo spet postali strpnejši do sovraštva. Danes se zaradi spleta rasizem ponovno širi. Na spletu dobimo informacije o vsem, vendar te niso vedno zanesljive. Vračajo se stereotipi in vedno več je revizionističnih nazorov in teorij. Mlajše, ki brskajo po spletu, večkrat prepričajo tovrstne zgrešene ideje, ker ne prepoznajo resničnih informacij.

Kaj bi rekli antisemitu ob prvem srečanju?

Nič, ne bi mogel prepričati nekoga, ki živi v tako zmotnem prepričanju. Taki ljudje so slepci: živijo v temi in sami morajo iz nje. Sami morajo razumeti, da njihovo prepričanje nima smisla. Vedite, da antisemitizem ni problem judovstva, temveč drugih narodnosti. Zaman me sprašujete, kako bi preprečil antisemitizem, saj lahko to naredijo le tisti, ki sovražijo.

Nazadnje bi vas še vprašali, ali je kakšno vprašanje, ki vam ga še niso postavili, na katerega pa bi želeli sami odgovoriti?

Veste, poznam zgodbo, v kateri pride v mesto učitelj. Zatrjuje, da pozna vse odgovore, le pravo vprašanje mu moramo postaviti.

Pred nekaj dnevi je zaokrožila novica, da eden od petih Italijanov meni, da je življenje boljše v diktaturi kot v demokraciji. Novica je seveda pretresljiva, treba pa se je vprašati, kaj nas je privedlo do tega.

Odgovor je preprost: najlažje je živeti kot večni najstniki, torej biti odvisni od drugih in ne misliti s svojo glavo. Res je, da manj, kot veš, bolj srečen si. Ljudje, ki sanjajo o diktaturi, si v resnici želijo le določeno gotovost, močnega vladarja, ki naj bi poskrbel za svoje ljudstvo. Ti ljudje mislijo predvsem nase in na svoje bližnje, s tem pa tudi na svojo državo. Zaradi tega so nastala politična gesla, kot so »America first« (najprej, Amerika) ali »Prima gli italiani« (najprej, Italijani). Pri teh skupinah ljudi lahko opazimo nekatere skupne značilnosti, ki so bile aktualne že v obdobju fašizma ali nacizma. Lahko bi jih opredelili kot rasistične, saj predpostavljajo dejstvo, da je ena skupina ljudi boljša, torej pomembnejša od drugih. Te teme so tudi danes aktualne še posebej, ko gre za migrante. Mnogi so prepričani, da so oni krivi, da je Italija v krizi. Ko se zgodi incident ali kaznivo dejanje, v katerem je udeležen tudi migrant, se rado dogaja, da ga takoj obdolžijo brez dokazov. Res je, da imajo nekateri narodi drugačno kulturo

od naše, ponekod so na primer še vedno zelo velike razlike med pravica mi žensk in moških. Zato pa je pomembno, da vsi sledimo enakim zakonom in se med sabo spoštujemo, ne glede na naše poreklo.

Dan spomina je pomemben zaradi dveh razlogov, saj je to predvsem priložnost, da počastimo vse nedolžne, ki so zaradi holokavsta umrli. To je hkrati opozorilo, da se take grozote ne smejo več ponavljati. Prav zaradi tega je bistveno, da so generacije mladih dobro ozaveščene o preteklih dogodkih, da skratka dobro poznajo zgodovino, ki je bistvena za razumevanje sedanjosti.

Višješolcem smo postavili nekaj vprašanj, da bi preverili njihovo splošno poznavanje zgodovine:

1. Katerega dogodka se spominjamo 27. januarja?
2. Kaj se je zgodilo 27. januarja 1945?
3. Kaj je Rižarna?

VERONIKA BORDON, 5. RAZRED ZNANSTVENEGA LICEJA

1. To je dan spomina, ob katerem se spominjamo na vse grozote, ki jih je povzročila druga svetovna vojna in predvsem vseh žrtev holokavsta.
2. Takrat je ruska vojska osvobodila

koncentracijsko taborišče Auschwitz. Dogodek hkrati pomeni tudi konec druge svetovne vojne.

3. To je eden izmed redkih krajev v Italiji, v katerem so masovno ubijali Jude in vse ljudi, ki so jih smatrali za drugačne ali manjvredne.

IVANA KRESEVIČ, 5. RAZRED ZNANSTVENEGA LICEJA

1. Na ta dan se spominjamo vseh grozot, ki so se zgodile med 2. svetovno vojno, v glavnem pa rasnega razlikovanja, ki so ga doživljali predvsem Judje.
2. Tistega dne so osvobodili koncentracijsko taborišče na Poljskem.
3. Rižarna je bila koncentracijsko taborišče, v katerem so bili zaprti Judje, Slovani in vsi tisti, ki so jih imeli za drugačne, torej manjvredne.

MATIJA PERSI, 5. RAZRED ZNANSTVENEGA LICEJA

1. Spominjamo se žrtev druge svetovne vojne, in sicer predvsem Judov, ampak tudi vseh tistih, ki so nasprotovali nacizmu in fašizmu.
2. 27. januarja 1945 je Rdeča armada osvobodila taborišče Auschwitz.
3. Rižarna je bila koncentracijsko taborišče v Trstu, točneje eno izmed redkih taborišč v Italiji.

